

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	:	Uitbreiding netcongestie midden Molenlanden en status aanpak netcongestie oostelijk deel Molenlanden
Zaaknummer	:	1230430
Datum	:	5 december 2024
Portefeuille	:	Wethouder Jan Lock, Bram Visser
Behandelend ambtenaar	:	Jan-Herman Clevering

Beste leden van de raad van Molenlanden,

Aankondiging uitbreiding netcongestie

Op 29 november heeft netbeheerder Stedin ons via bijgevoegde brief vertrouwelijk geïnformeerd over de uitbreiding van het gebied waar sprake is van netcongestie. Het betreft netcongestie op de afname (verbruik) van elektriciteit voor het midden van de gemeente Molenlanden.

Aanleiding

We gebruiken met elkaar steeds meer elektriciteit. Huishoudens bijvoorbeeld voor het opladen van auto's, elektrisch koken en het verwarmen van woningen met een warmtepomp. Ook steeds meer bedrijven stappen over op elektrisch verwarmen, produceren en vervoer. Dat is goed nieuws voor de energietransitie en het klimaat maar zorgt er ook voor dat we tegen de grenzen aanlopen van de capaciteit van het huidige elektriciteitsnet. De netcongestie in het midden van Molenlanden wordt veroorzaakt doordat het hoogspanningsstation van TenneT in Dordrecht – Merwedehaven zijn maximale capaciteit heeft bereikt. Gelijktijdig met het midden van Molenlanden gaan ook (delen van) Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht, Dordrecht, Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en Papendrecht in netcongestie.

Toelichting en gevolgen

De netcongestie geldt voor bedrijven en instellingen met een grootverbruikersaansluiting, groter dan 3x 80 Ampère. Bedrijven en instellingen in het congestiegebied die vanaf heden een nieuwe grootverbruikersaansluiting aanvragen of een bestaande grootverbruikersaansluiting willen uitbreiden komen op een wachtlijst van netbeheerder Stedin. Bedrijven met een kleinverbruikersaansluiting, tot 3x 80 Ampère kunnen nog wel een nieuwe aansluiting krijgen of hun aansluiting uitbreiden tot 3x 80 Ampère. De

netcongestie heeft geen gevolgen voor het aansluiten van nieuwbouwwoningen, van warmtepompen in bestaande woningen of van laadpalen voor personenvoertuigen. Een kaart van het gebied dat vanaf 5 december in congestie gaat is weergegeven in bijgevoegde brief van Stedin. Onder het nieuwe netcongestiegebied vallen (delen van) de kernen Oud-Alblas, Wijngaarden, Bleskensgraaf, Molenaarsgraaf, Ottoland, Giessen-Oudekerk en Giessenburg.

Het oostelijke deel van Molenlanden, dat is verbonden met het onderstation van netbeheerder TenneT in Arkel was sinds oktober vorig jaar in netcongestie. Het noordelijke en westelijke deel van de gemeente Molenlanden heeft nog niet te maken met netcongestie. Deze gebieden zijn aangesloten op het transformatorstation in Alblasserdam.

Voor de teruglevering van elektriciteit uit bijvoorbeeld zonnepanelen of windmolens geldt in Molenlanden geen netcongestie.

Planning

Om de netcongestie in het midden van Molenlanden op te lossen moet het hoogspanningsstation van TenneT in Dordrecht Merwedehaven worden uitgebreid. Een voorlopige inschatting is dat de netcongestie in het midden van Molenlanden tussen 2032 en 2035 is opgelost.

Communicatie

Stedin stelt alle bedrijven en instellingen met een grootverbruikers aansluiting per brief op de hoogte van de afkondiging van netcongestie in midden Molenlanden. De gemeente Molenlanden informeert belanghebbenden via verschillende communicatiekanalen zoals de nieuwsbrief Economische Zaken, de gemeentepagina, berichten aan belanghebbenden en sociale media.

Meer informatie

Voor meer informatie over de afkondiging van netcongestie in het midden van Molenlanden verwijzen wij u ook naar de bijgevoegde brief van Stedin. Meer informatie over netcongestie is te vinden op de website van Stedin www.stedin.net/congestie. Hier staat ook welke postcodegebieden in het congestiegebied vallen. Een kaart met de netcongestiegebieden voor verbruik en teruglevering is te vinden op www.capaciteitskaart.netbeheernederland.nl

Status aanpak netcongestie oostelijk deel van Molenlanden

In oktober 2023 heeft netbeheerder Stedin netcongestie afgekondigd voor de afname van elektriciteit voor grootverbruikers in het oostelijke deel van Molenlanden en (delen van) Gorinchem, Vijfheerenlanden, Hardinxveld-Giessendam en West Betuwe. Deze gemeenten zijn voor hun elektriciteitsvoorziening (gedeeltelijk) afhankelijk van het hoogspanningsstation van TenneT in Arkel.

Deze gemeenten zijn samen met netbeheerders TenneT en Stedin een bestuurlijke versnellingstafel gestart. Het doel hiervan is om gezamenlijk prioriteit te geven aan maatregelen die bijdragen aan de verzwaring van het regionale elektriciteitsnet. Door vroegtijdig te anticiperen op een ruimtevraag of door voorbereidingen te treffen voor het vergunningentraject zorgen de partijen voor een versnelde aanpak van netcongestie. Deze samenwerking heeft inmiddels geleid tot een reeks aan maatregelen.

Regionale aanpak netcongestie

Zonder extra maatregelen verwacht Stedin dat er in de regio rondom onderstation Arkel begin 2026 voor bedrijven onvoldoende capaciteit op het elektriciteitsnet is om aan de vraag te kunnen voldoen. Dan kan het scenario zich voordoen dat bedrijven die veel stroom verbruiken verplicht worden om hun verbruik te beperken, met potentieel grote economische gevolgen. In 2029 is de verwachting dat de stroomvraag dusdanig is toegenomen dat ook huishoudens de beperkte capaciteit van het stroomnet kunnen gaan merken. Dat willen we koste wat kost voorkomen. Voldoende reden voor de betrokken gemeenten en de netbeheerders Stedin en TenneT om met de hoogste prioriteit te werken aan de verzwaring van het elektriciteitsnet in de regio rondom Arkel.

Tijdelijke extra belasting bestaande net

Om op korte termijn extra vermogen te creëren hebben Stedin en TenneT onderzocht of onderstation Arkel zwaarder belast kan worden zonder dat het station aangepast hoeft te worden. Het onderzoek wijst uit dat onderstation Arkel 16% extra belast kan worden. Hierdoor is er vanaf 2025 25 MVA (MegaVolt-Ampère) extra transportcapaciteit beschikbaar op Arkel. Hierdoor zijn grootverbruikers voorlopig nog niet verplicht om op piekmomenten hun stroomverbruik te beperken.

Tijdelijke verzwaring onderstation Arkel

TenneT heeft besloten om met een pilot te starten voor een tijdelijke verzwaring van onderstation Arkel in 2027. De pilot omvat het plaatsen van tijdelijke schakelinstallaties (containers) nabij het bestaande onderstation in Arkel. Hierdoor heeft TenneT eerder extra velden (vergelijkbaar met groepen in een meterkast) beschikbaar, waardoor Stedin extra transformatoren kan aansluiten. De pilot is zeldzaam in Nederland en levert een extra transportvermogen op van 100 MVA die beschikbaar blijft met de definitieve verzwaring van onderstation Arkel in 2031.

Permanente verzwaring van onderstation Arkel

TenneT gaat een nieuw schakelstation bouwen nabij Arkel. Hierdoor stijgt de beschikbare capaciteit van 150 naar 375 MVA. Deze uitbreiding is naar verwachting in 2031 gereed. Gelijktijdig vindt er onderzoek plaats door TenneT en Stedin naar nog een extra capaciteitsuitbreiding, na 2031, om de totale capaciteit te laten groeien naar verwachting boven 600 MVA. Er is bewust voor gekozen om deze uitbreiding in twee fasen uit te voeren omdat bij een uitbreiding in één stap de extra transportcapaciteit later beschikbaar komt.

Permanente verzwaring onderliggende stroomnet

Naast de verzwaring van het onderstation in Arkel zijn er ingrepen nodig in het regionale elektriciteitsnetwerk rondom Arkel. Hiervoor komen er vier nieuwe middenspanningsstations in Nieuwpoort, Vianen, Leerdam, en Gorinchem. Daarnaast wordt gewerkt aan de verzwaring van het ondergrondse hoogspanningstracé tussen Dordrecht – Merwedehaven en Arkel en aan de verzwaring van de ondergrondse tracés tussen Arkel en de vier middenspanningsstations. Ook werkt Stedin samen met de gemeente aan het verzwaren van de lokale elektriciteitsnetten. Hiervoor worden de elektriciteitsnetten verzaagd en worden

extra distributiestations (transformatorhuisjes) geplaatst in woonwijken, op bedrijventerreinen en in het buitengebied.

Flexvermogen en energieprogrammering

Met de netverzwaring scheppen we de randvoorwaarden voor de energietransitie en maken we grootschalige verduurzaming van bedrijven mogelijk. Verzwaring van het elektriciteitsnet kost echter tijd. Tot de verzwaringen in 2031 kijken we in de regio daarom naar manieren om investeringen in netverzwaring en verduurzamingsinvesteringen van grote bedrijven op elkaar af te stemmen. Zodat bijvoorbeeld de elektrificatie van een bedrijf niet een te grote impact heeft op het totale stroomnet. Daarnaast verkennen we of er gemeenschappelijk beleid nodig is in de vijf betrokken gemeenten om initiatieven die veel extra stroom vragen tijdelijk uit te stellen.

Ook maakt Stedin afspraken met bedrijven over de transportcapaciteit en levering van stroom waar zij weliswaar recht op hebben volgens hun energiecontract maar niet (altijd) nodig hebben. Door dit 'overtollige' gecontracteerde vermogen flexibel in te zetten ontstaat ruimte voor andere gebruikers.

Energiehubs

Op diverse bedrijventerreinen wordt de mogelijkheid van een energiehub onderzocht, bijvoorbeeld op Schelluinen-West en in Gorinchem Oost II. Een energiehub is een groep bedrijven die gezamenlijk een transportovereenkomst afsluiten met de netbeheerder en deze capaciteit onderling verdelen. Ook kunnen bedrijven samenwerken bij het opwekken, opslaan en verbruiken van elektriciteit met als doel minder afhankelijk te zijn van het elektriciteitsnet en energieleveranciers. Gemeenten kunnen energiehubs initiëren en faciliteren. Bedrijven moeten hierbij een leidende rol vervullen.

Gezamenlijke raadsinformatiebijeenkomst

Op bestuurlijk en ambtelijk niveau blijven de gemeenten in de regio rondom Arkel intensief samenwerken en elkaar ondersteunen om de best passende oplossingen voor de gehele regio te realiseren. We houden u graag op de hoogte van de verdere ontwikkelingen en nodigen u van harte uit voor een gezamenlijke radenbijeenkomst voor de vijf gemeenten op 19 februari 2025.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van gemeente Molenlanden,
De secretaris, De burgemeester,

Marko Does

Theo Segers

Bijlage: Brief Stedin netcongestie midden Molenlanden

